

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

Colleges van Burgemeester en Wethouders
I.a.a.
Directeuren/Hoofden Sociale Zaken
Gemeenteraadsleden p/a Griffier
Hoofdkantoor UWV
UWV/Werkbedrijf/Werkpleinen
SVB
IWI
Sw-bedrijven

Gemeenteloket

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.szw.nl

Onze referentie

RUA/RB/2011/6271

Datum 20 mei 2011
Betreft Verzamelbrief mei 2011

Door middel van de Verzamelbrief informeer ik u over relevante ontwikkelingen op het terrein van werk en inkomen. Deze brief bevat informatie over de volgende onderwerpen:

1. Hoofdlijnennotitie 'Werken naar vermogen'
2. Bezuinigingen UWV Werkbedrijf
3. Jeugdwerkloosheid
4. Aanpak fraude
5. Tewerkstellingsvergunningen en seizoensarbeid
6. Maatregelen arbeidsmigratie uit Midden- en Oost-Europa
7. Verzoek om Incidentele Aanvullende Uitkering WWB over 2010
8. Gewijzigde invulinstructie voor twee SZW-uitkeringen in SiSa-bijlage 2010
9. Vervallen overgangsbepalingen zelfstandigen
10. Europees geld voor microkredieten
11. Onderzoek naar resultaten gemeentelijk re-integratiebeleid
12. Onderzoek 'Het kind van de rekening'
13. Handreiking wijkaanpak

1 Hoofdlijnennotitie 'Werken naar vermogen' (zie bijlage 1)

Onze referentie
RUA/RB/2011/6271

In mijn brieven van 6 december 2010 en 27 januari 2011 heb ik het parlement een notitie toegezegd met de hoofdlijnen voor de hervorming van de WWB/WIJ, Wsw en Wajong tot een regeling werken naar vermogen.

Met deze nieuwe regeling wil het kabinet bereiken dat zoveel mogelijk mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt kunnen deelnemen aan het reguliere arbeidsproces. Dat is nodig, omdat het aantal werkenden afneemt en we straks, als er niets gebeurt, mensen tekort komen om het werk te doen. Terwijl er om uiteenlopende redenen ook nog veel mensen langs de kant staan, die (gedeeltelijk) wel kunnen werken. Dat is sociaal en economisch ongewenst. Het kabinet wil er daarom voor zorgen dat iedereen gaat werken naar vermogen. Er is ook een dringende financiële noodzaak: het lukt alleen om de sociale zekerheid ook voor toekomstige generaties betaalbaar te houden, als iedereen die kan ook daadwerkelijk meedoet. Voor mensen die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn houden we een goed vangnet. Ook beschut werk blijft mogelijk, voor mensen die alleen in een afgeschermd omgeving kunnen werken.

De afgelopen periode heb ik benut om samen met uitvoerders en andere betrokkenen te bezien hoe de Wet werken naar vermogen het beste kan worden gerealiseerd. Om die reden zijn intensieve gesprekken gevoerd met direct belanghebbenden, waaronder de mensen zelf, uitvoerders, werkgevers- en werknemersorganisaties en cliëntorganisaties. Dit overleg gaat de komende periode door om tot een zo zorgvuldig mogelijke invoering te komen. Tevens heeft het kabinet met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) afspraken gemaakt over de uitwerking van de Wet werken naar vermogen. Deze afspraken staan in het bestuursakkoord dat het kabinet met medeoverheden heeft afgesloten. Hierin zijn o.a. de kaders voor de decentralisaties op verschillende beleidsterreinen uitgewerkt. In dit akkoord zijn ook over het thema Werken naar vermogen afspraken gemaakt. De komende weken zullen de besturen van VNG, Interprovinciaal Overleg (IPO) en Unie van Waterschappen (UvW) dit akkoord ter bevestiging aan hun achterban voorleggen.

De hoofdlijnennotitie 'Werken naar vermogen' is op 21 april 2011 aan het parlement toegezonden. In de notitie schetst het kabinet de hoofdlijnen van de nieuwe Wet werken naar vermogen (WWNV). De notitie is een uitwerking van de afspraken die hierover in het regeer- en gedoogakkoord zijn gemaakt. Ook de bovengenoemde afspraken die het kabinet met de VNG heeft gemaakt zijn in deze hoofdlijnennotitie verwerkt. Om gemeenten in staat te stellen zich goed voor te bereiden op de bijbehorende wijzigingen is het kabinet met VNG overeengekomen de WWNV in te voeren per 1 januari 2013.

Een samenvatting van de hoofdlijnennotitie is bijgevoegd als bijlage 1 bij deze verzamelbrief. De volledige notitie is te vinden op

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/wet-werken-naar-vermogen-wwnv.

2 Bezuinigingen UWV Werkbedrijf

Onze referentie
RUA/RB/2011/6271

Op 14 maart jl. heeft de minister van SZW een brief naar de Tweede Kamer gestuurd over de 'Invulling hoofdlijnen taakstelling SZW-domein 2012-2015'. Hierin is een ingrijpende herziening van de dienstverlening aan burgers aangekondigd, waaronder het opnieuw opzetten ('redesign') van het UWV Werkbedrijf. Het dienstverleningsconcept van het UWV Werkbedrijf zal versoberd en gemoderniseerd worden. Dit heeft gevolgen voor de samenwerking tussen UWV en gemeenten op de werkpleinen.

Om de wijzigingen door te voeren is een wijziging van de Wet SUWI noodzakelijk. Het ministerie heeft diverse instanties, waaronder UWV, VNG en Divosa, gevraagd een uitvoeringstoets uit te brengen over de noodzakelijke wetswijziging voor het redesign. Op 21 maart heeft een eerste bespreking van het redesign met het Uitvoeringspanel plaatsgevonden. Het Uitvoeringspanel heeft gevraagd om de gevolgen voor gemeenten duidelijk in beeld te brengen. Er zal ook nog een advies aan het Uitvoeringspanel gevraagd worden over de wetswijziging.

U kunt de brief vinden op www.gemeenteloket.minszw.nl, bij het Nieuwsoverzicht van 14 maart, onder de kop 'Kleinere en efficiëntere overheid bij SZW, UWV en SVB bespaart € 410 miljoen'.

3 Jeugdwerkloosheid

Onderzoek Algemene Rekenkamer naar aanpak harde kern jeugdwerklozen

Op 17 maart jl. heeft de Algemene Rekenkamer (AR) het rapport 'Aanpak harde kern jeugdwerklozen, Terugblik' uitgebracht. De AR is nagegaan welke maatregelen het kabinet, de gemeenten en het UWV hebben genomen om de begeleiding van werkloze jongeren met meervoudige problematiek te verbeteren. De AR concludeert dat het Rijk en de uitvoerende partijen initiatieven hebben genomen om de begeleiding van werkloze jongeren met meervoudige problematiek te verbeteren, maar ziet nog wel enkele zorgpunten. Deze liggen onder andere op het terrein van de intensieve en intersectorale begeleiding van werkloze jongeren onder regie van de gemeenten. Ook zou de samenwerking tussen de keten werk en inkomen en de zorgketen in sommige regio's nog onvoldoende van de grond komen. De AR doet een aantal aanbevelingen voor verbeteringen.

Gemeenten hebben, met andere uitvoerende instanties, een grote verantwoordelijkheid in het mogelijk maken van verbeteringen in de begeleiding van jongeren met meervoudige problemen. Met de hervormingen die het kabinet nu uitwerkt op het terrein van de jeugdzorg en op het terrein van de arbeidsmarkt worden belangrijke stappen gezet om u als gemeenten in staat te stellen de zorg voor de jeugd integraal, samenhangend en efficiënter te maken. De aanbevelingen van de AR kunnen voor gemeenten een nuttige aanvulling vormen op initiatieven die nu reeds ontplooid worden om kwetsbare jongeren met meervoudige problemen te begeleiden.

Het rapport 'Aanpak harde kern jeugdwerklozen, Terugblik' inclusief de reactie van het kabinet, de VNG en het UWV vindt u terug op www.rekenkamer.nl bij de Onderzoeksrapporten op de pagina Actueel.

Handreiking 'Interventies kwetsbare jongeren'

Onze referentie
RUA/RB/2011/6271

De begeleiding van kwetsbare jongeren naar werk vergt blijvend aandacht. Professionals die werken met kwetsbare jongeren kunnen daarbij nu ook gebruik maken van de in het AR rapport genoemde handreiking 'Interventies kwetsbare jongeren', die onlangs beschikbaar is gekomen. De handreiking, die in opdracht van het ministerie van VWS is samengesteld door Research voor Beleid en het Nederlands Jeugdinstituut, is bestemd voor projectleiders van de actieplannen jeugdwerkloosheid, (klant)managers bij werkpleinen of UWV, beleidsmakers bij gemeenten en jeugdzorgpartijen.

Gedurende de inventarisatie van de interventies werd duidelijk dat meerdere projecten gebruik maken van gemeenschappelijke elementen. De elementen die bijdragen aan het succesvol naar werk begeleiden van kwetsbare jongeren zijn in de handreiking als bouwstenen opgenomen. De bouwstenen worden toegelicht door specifieke omschrijvingen van projecten uit de verschillende regio's.

De handreiking 'Interventies kwetsbare jongeren' is te downloaden op [www.rijksoverheid.nl/kwetsbare jongeren](http://www.rijksoverheid.nl/kwetsbare_jongeren).

4 Aanpak fraude

Het kabinet kiest voor maatregelen om iedereen zo veel mogelijk naar vermogen te laten participeren in de samenleving. Doel is om mensen perspectief te geven op fatsoenlijk werk en inkomen en het draagvlak te behouden voor sociale voorzieningen. Fraudebestrijding is daarbij een cruciaal onderdeel. Fraude dient te worden bestreden en ontmoedigd. Het kabinet wil dat fraude keihard wordt aangepakt en dat fraude nooit mag lonen.

Op 10 maart jl. hebben minister Kamp en ik een brief gestuurd aan de Tweede Kamer waarin wij uiteenzetten hoe het kabinet fraude in de sociale zekerheid en arbeidswetgeving wil aanpakken (TK, 2010-2011, 17050, nr. 403). Deze brief is tezamen met het Handhavingsprogramma 2011-2014 (TK, 2010-2011, 17050, nr. 402) en de brief houdende een reactie op de twee amendementen van het lid Spekman c.s. die betrekking hebben op de Arbeidsinspectie (TK, 2010-2011, 32500-XV, nr. 77) besproken tijdens het Algemeen Overleg op 30 maart en 26 april 2011. Het kabinet wil de regelgeving zo snel mogelijk aanpassen en wetgeving in laten gaan op 1 juli 2012.

5 Tewerkstellingsvergunningen en seizoensarbeid

Het vervullen van seizoensgebonden vacatures in de land- en tuinbouwsector maakt deel uit van het reguliere matchingsproces binnen de Werkpleinen. Dit betekent dat ook het gemeentelijk WWB bestand moet worden nagegaan indien er een seizoensgebonden vacature wordt gemeld door de werkgever. Voor cliënten uit het WWB bestand is het vervullen van seizoensgebonden vacatures een mooie opstap naar vast werk en daarmee een mogelijkheid om volledig mee te draaien op de arbeidsmarkt. Toch vinden werkzoekenden uit het gemeentelijk WWB bestand en seizoensgebonden vacatures elkaar nog onvoldoende. Hierdoor blijven jaarlijks ongeveer 3.000 vacatures onvervuld. Deze vacatures worden uiteindelijk vervuld door middel van tewerkstellingsvergunningen. Zolang er nog honderdduizenden mensen in de WWB (en WW) zitten, moet het prioriteitgenietend aanbod (WWB en WW gerechtigden en Europees aanbod waarvoor geen tewerkstellingsvergunning nodig is) worden benut. Dit is het uitgangspunt bij de te organiseren wervingsinspanningen. Het aanvragen van een

tewerkstellingsvergunning is een sluitstuk en komt daarom pas in beeld als er sprake is van een aantoonbaar tekort aan prioriteitgenietend aanbod. Het doel is om deze mensen aan het werk te helpen en gemeenten zijn het aanspreekpunt voor de WWB populatie. Het gevolg zal zijn dat er een minimum aantal tewerkstellingsvergunningen zal worden afgegeven.

Onze referentie
RUA/RB/2011/6271

Het vervullen van seizoensgebonden vacatures met prioriteitgenietend aanbod en het verminderen van het aantal af te geven tewerkstellingsvergunningen vergt extra inspanningen van alle betrokken partijen. Deze partijen dienen elkaar gemakkelijk te kunnen vinden om aanbod en vraag op elkaar te kunnen afstemmen. Ik verzoek gemeenten daarom om het contact met UWV en werkgevers aan te scherpen, om sterker samen te werken in de betreffende regio's om op deze manier prioriteitgenietend aanbod de mogelijkheid te bieden een stap te maken richting vast werk via seizoensgebonden vacatures. Ook verzoek ik gemeenten om mensen die in een uitkeringssituatie zitten en die kunnen werken, maximaal aan te spreken op hun verantwoordelijkheid om beschikbaar werk te accepteren c.q. niet te weigeren.

6 Maatregelen arbeidsmigratie uit Midden- en Oost-Europa

De laatste jaren is de arbeidsmigratie uit de Midden- en Oost-Europese landen (MOE-landen) naar Nederland sterk gestegen. Op dit moment zijn er naar schatting ongeveer 200.000 arbeidsmigranten uit deze landen in Nederland. Arbeidsmigratie uit de MOE-landen heeft een aantal positieve effecten voor ons land en met de meeste migranten gaat het goed. Er zijn echter ook knelpunten, waar ook gemeenten mee te maken hebben. Sommige migranten hebben inmiddels geen werk meer. Dit kan leiden tot overlast en een beroep op sociale voorzieningen als uitkeringen en opvang. Daarnaast zijn arbeidsmigranten vatbaar voor fenomenen als uitbuiting, oneerlijke concurrentie en overbewoning. Tegelijkertijd moet het in Nederland beschikbare arbeidspotentieel beter worden benut. Niet iedereen die kan werken, werkt. Het is voor het kabinet onacceptabel dat in ons land honderdduizenden mensen die kunnen werken een uitkering krijgen, terwijl steeds meer arbeidsmigranten worden aangetrokken om werk te verrichten waarvoor geen Nederlandse arbeidskrachten zouden kunnen worden gevonden.

Om de arbeidsmigratie uit MOE-landen nu en in de toekomst in goede banen te leiden hebben Rijk, een aantal gemeenten en de VNG gezamenlijk maatregelen uitgewerkt. De maatregelen betreffen voorlichting, een betere registratie, werk en handhaving van arbeidsregels, het terugdringen van het beroep op sociale voorzieningen, huisvesting, inburgering en terugkeer.

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft op 14 april jl., mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de minister voor Immigratie en Asiel, een brief naar de Tweede Kamer gestuurd over de maatregelen arbeidsmigratie uit MOE-landen. De brief bevat een aantal maatregelen waarvoor nadrukkelijk ook de inzet van gemeenten wordt gevraagd, al dan niet in samenwerking met het Rijk. Ik vertrouw erop dat gemeenten en de VNG hun bijdrage leveren aan de uitvoering van deze maatregelen en de verdere uitwerking ervan.

De brief, die ook is gestuurd aan de VNG en aan de gemeenten die deelnemen aan het gemeentennetwerk MOE-landen, is te vinden op het Gemeenteloket, bij de nieuwsberichten van 14 april.

7 Verzoek om Incidentele Aanvullende Uitkering WWB over 2010

Gemeenten die over 2010 een tekort hadden van meer dan 10% op de gebundelde uitkering als bedoeld in artikel 69 WWB, kunnen mogelijk een beroep doen op een Incidentele Aanvullende Uitkering (IAU). Een verzoek daartoe dient uiterlijk zondag 31 juli 2011 te zijn ontvangen door de secretaris van de Toetsingscommissie WWB. De algemene termijnwet is in dit geval niet van toepassing.

Verzoeken om een IAU uitkering dienen via het Digitaal verantwoordingsstelsel (DVS) te worden ingediend. Uitgebreide, voor de aanvraagronde 2010 geactualiseerde informatie over de aanvraagprocedure en de voorwaarden waaraan een gemeente moet voldoen om in aanmerking te kunnen komen voor de IAU, kunt u vinden op de website www.toetsingscommissiewwb.nl. Ook kunt u zich voor nadere informatie wenden tot de secretaris van de Toetsingscommissie WWB: info@toetsingscommissiewwb.nl.

8 Gewijzigde invulinstructie voor twee SZW-uitkeringen in SiSa-bijlage 2010

Met ingang van de SiSa-bijlage 2010 geldt dat de gemeentelijke verantwoording over alle specifieke uitkeringen aan het Rijk plaatsvindt op basis van het batenlastenstelsel. In verband met onvoorziene consequenties voor de financiering van de bijstand heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie (BZK) op verzoek van het ministerie van SZW en de VNG de invulinstructie voor de verantwoording van twee SZW-uitkeringen aangepast. Deze aanpassing heeft betrekking op:

- de gebundelde uitkering (waaronder het WWB-inkomensdeel)
- het niet gebundelde deel van het Bbz 2004

Voor deze twee SZW-uitkeringen geldt dat de gemeente de besteding moet opgeven exclusief een eventuele correctie voor onterecht verstrekte uitkering. Voor de indicator baten geldt dat het hier gaat om – conform de werkwijze in voorgaande jaren - de daadwerkelijke ontvangsten (inclusief de ontvangsten in verband met de terugvordering van onterecht verstrekte uitkering).

Deze afwijkende invulinstructie geldt alleen voor de twee genoemde SZW-uitkeringen. Voor SiSa 2011 en verder wordt gezocht naar een structurele oplossing.

9 Vervallen overgangsbepalingen zelfstandigen

Onze referentie
RUA/RB/2011/6271

Per 1 juli 2011 vervallen overgangsbepalingen voor zelfstandigen op grond van artikel 78g van de WWB. De laatste artikelen van de Algemene bijstandswet komen daarmee te vervallen. Dit is geregeld in Besluit van 23 december 2010 tot vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van de Verzamelwet SZW 2011 en het tijdstip van inwerkingtreding van enkele artikelen van de Wet werk en bijstand met betrekking tot zelfstandigen en het tijdstip van intrekking van enkele artikelen van de Algemene bijstandswet (Stb. 839). Als gevolg hiervan worden de verordeningen op grond van artikel 18 van de WWB, waarin verlagingen van de bijstand bij het niet nakomen van verplichtingen worden vastgelegd, vanaf 1 juli 2011 ook van kracht voor zelfstandigen die een beroep op het Bbz 2004 doen. Gemeenten worden verzocht hier rekening mee te houden en zonodig de verordening te actualiseren.

10 Europees geld voor microkredieten

Een van de doelstellingen van het kabinet is zoveel mogelijk mensen aan het werk te helpen. Zo maken we Nederland sterker en welvarender. Vergroting van de arbeidsdeelname is ook een van de pijlers van de EU 2020 strategie. Niet iedereen kan of wil als werknemer bij een bedrijf aan de slag. Mensen kunnen zich soms beter ontplooiën als zelfstandig ondernemer. Microfinanciering voor startende ondernemers kan hier een rol spelen. In de lidstaten van de Europese Unie en in ons land is microfinanciering zijn nut inmiddels aan het bewijzen. Daarom breng ik graag het volgende onder uw aandacht.

In 2010 hebben de lidstaten en het Europees Parlement besloten om binnen PROGRESS ruimte vrij te maken voor een microfinancieringsfaciliteit. Hiervoor is € 60 miljoen van het PROGRESS budget gereserveerd. Daarnaast is het budget aangevuld tot €100 miljoen uit de marges van de Europese begroting. Dit initiatief is bedoeld om de toegang tot krediet te vergroten voor mensen die werkloos zijn, dreigen hun werk te verliezen of voor diegenen die moeilijk (opnieuw) de weg naar de arbeidsmarkt vinden. Doelgroepen zijn ook mensen met een beperking, inclusief diegenen die het risico lopen op sociale uitsluiting.

De European Progress Microfinance Facility (EPMF) verstrekt niet rechtstreeks microkredieten aan (aspirant) ondernemers. Intermediairs, publieke en private instellingen die microkredieten verstrekken, kunnen bij de EPMF een aanvraag indienen voor bijvoorbeeld een garantie op een deel van hun portfolio. Gemeentelijke microkredietverstrekkers kunnen hiertoe ook een aanvraag indienen bij het fonds.

Het European Investment Fund (EIF) beheert de EPMF. Microkredietorganisaties kunnen bij het EIF een aanvraag indienen voor (1) een garantie op een deel van hun portfolio en/of (2) een lening om bepaalde activiteiten verder uit te breiden. In Nederland heeft Stichting Microkrediet Nederland (handelsnaam 'Qredits') in februari 2011 als eerste microkredietverstrekker in Europa van de EPMF een garantie op een deel van haar portfolio gekregen en een lening om de organisatie verder uit te bouwen.

Meer informatie met betrekking tot deze faciliteit en de voorwaarden is te vinden op www.eif.org (zoeken op EPMF).

11 Onderzoek naar resultaten gemeentelijk re-integratiebeleid

Onze referentie
RUA/RB/2011/6271

De effectiviteit en efficiency van het gemeentelijk re-integratiebeleid blijft een punt van aandacht en daarom wijs ik u graag op de volgende publicatie. Op 28 februari jl. is de in opdracht van de RWI door onderzoeksbureau SEO uitgevoerde metastudie 'Gemeentelijk re-integratiebeleid vergeleken' gepubliceerd. Voor deze studie zijn 74 rapporten op het terrein van het gemeentelijke re-integratiebeleid bekeken. De conclusies hieruit zijn geclusterd in vier thema's en voorzien van aanbevelingen. De vier thema's zijn private versus publieke uitvoering, welke re-integratietrajecten zijn succesvol en voor wie, workfirst en loonkostensubsidies. Het onderzoeksrapport staat op www.gemeenteloket.minszw.nl in het Nieuwsoverzicht bij 7 maart 2011.

12 Onderzoek 'Het kind van de rekening'

Voorkomen moet worden dat kinderen die in armoede leven letterlijk 'het kind van de rekening' worden. Integraal Toezicht Jeugdzaken (ITJ) heeft in 2010 onderzoek gedaan naar de kwaliteit en de samenhang van de hulp aan kinderen die in armoede leven. In april is de overallrapportage 'Het kind van de rekening' openbaar geworden. Hieruit blijkt onder andere dat gemeenten goede initiatieven kennen voor hulpverlening aan kinderen die in armoede leven. Het onderzoek signaleert echter ook een paar knelpunten. Zo blijkt dat vaak kortdurende hulp wordt ingezet om acute problemen te verhelpen, maar dat het aanpakken van oorzaken blijft liggen. Verder laat de coördinatie van de hulp dikwijls nog te wensen over.

ITJ doet in haar rapport concrete aanbevelingen, vooral gericht aan gemeenten, maar ook aan de landelijke overheid. Het kabinet onderschrijft in haar reactie aan de Kamer de aanbevelingen van ITJ op landelijk niveau (TK 2010-2011, 24525 nr. 202).

Het ITJ rapport roept op tot actie. Hierbij dan ook de oproep aan gemeenten om serieus met de aanbevelingen van ITJ aan de slag te gaan. Het rapport is te vinden op www.itj.nl bij de nieuwsberichten van 6 april 2011.

13 Handreiking wijkaanpak

Het wijkgericht werken is de afgelopen jaren opgepakt om participatie en zelfredzaamheid te bevorderen en de brug te bouwen naar werk. Hierbij is niet alleen gekeken naar het thema werk, maar ook naar leren en opgroeien, wonen, gezondheid en taal. Het wijkgericht werken is op verschillende manieren vorm gegeven. Lokale partijen hebben hun eigen keuzes gemaakt en een eigen aanpak ontwikkeld. Op het terrein van werk heeft UWV ook een rol gespeeld. De ervaringen van de samenwerking met UWV zijn in een Handreiking opgenomen die te vinden is op www.rijksoverheid.nl/bzk.

~~~~~

Wilt u de Verzamelbrief in het vervolg digitaal ontvangen, stuur dan een e-mail met uw naam, gemeente, functie en e-mailadres naar Verzamelbrief@minszw.nl. Voor vragen met betrekking tot de inhoud van de Verzamelbrief kunt u een e-mail sturen naar gemeenteloket@minszw.nl.

De reeds verschenen Verzamelbrieven zijn ook te vinden op het Gemeenteloket, <http://www.gemeenteloket.minszw.nl>

Onze referentie
RUA/RB/2011/6271

Hoogachtend,
de Staatssecretaris van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid,

P. de Krom

Bijlagen

Onze referentie
RUA/RB/2011/6271

Verzamelbrief mei 2011

Het nummer van de bijlage verwijst naar het bijbehorende item in de Verzamelbrief.

- 1 Samenvatting hoofdlijnennotitie Wet Werken naar vermogen

Bijlage 1   Samenvatting hoofdlijnennotitie Wet Werken naar vermogen

Onze referentie
RUA/RB/2011/6271

Vooraf

In deze notitie schetst het kabinet de hoofdlijnen van de nieuwe Wet Werken naar vermogen (WWNV). De notitie is een uitwerking van de afspraken die hierover in het regeer- en gedoogakkoord zijn gemaakt. Bij de uitwerking van de maatregelen zijn de overeengekomen ombuigingen uit het regeer- en gedoogakkoord leidend. De afgelopen periode is benut om samen met uitvoerders en andere betrokkenen te bezien hoe de Wet werken naar vermogen het beste kan worden gerealiseerd. Om gemeenten in staat te stellen zich goed voor te bereiden op de bijbehorende wijzigingen is het kabinet met VNG overeengekomen de WWNV in te voeren per 1 januari 2013.

Achtergrond

Veel verschillen in bestaande regelingen en te weinig springplank naar werk
Nederland kent diverse regelingen om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan de slag te helpen. Dat voorzieningenstelsel is historisch gegroeid tot wat het nu is: een systeem met onderling onvoldoende samenhang. De regelingen kennen verschillen in rechten en plichten - bijvoorbeeld of het inkomen van een partner al dan niet meetelt -, de hoogte van de inkomensondersteuning, bijverdienregelingen, uitvoering en financiering. Ook de mogelijkheden voor ondersteuning verschillen per regeling en daarmee ook de kans op werk.

De huidige regelingen slagen er onvoldoende in om mensen – zoals het kabinet wil - “het beste uit zichzelf te laten halen”. Zo blijkt uit de indicering voor de Wsw dat minstens de helft van de mensen die daarop een beroep doet met enige begeleiding aan de slag zou kunnen bij een reguliere werkgever. Er werken te veel mensen in de beschutte omgeving van een sw-bedrijf, terwijl ze ook bij een gewone werkgever aan de slag zouden kunnen. Daardoor is de Wsw moeilijk bereikbaar geworden voor mensen die geheel afhankelijk zijn van beschut werken, terwijl dit juist voor hen de enige mogelijkheid is om mee te draaien in het arbeidsproces.

Voor jonggehandicapten in de Wet Wajong is het beeld niet anders. Van hen werkt een kwart, terwijl meer dan de helft van de Wajongers in staat is om (deels) te werken. Zonder ingrijpen verdubbelt het aantal Wajongers op termijn (in 2040) tot 400.000. De per 1 januari 2010 aangepaste Wajong is reeds een forse verbetering: het vinden en behouden van werk en de ondersteuning daarbij staan centraal en niet de uitkering. Maar knelpunt blijft dat de voorwaarden verschillen met andere regelingen en dat de uitvoering niet in één hand ligt. Al deze knelpunten leiden ertoe dat nog te veel mensen met een arbeidsbeperking niet werken terwijl zij daar (deels) wel toe in staat zijn. Of dat ze in een beschutte omgeving werken, terwijl dat lang niet altijd nodig is. De regelingen zijn nog te veel vangnet en fuik en nog te weinig een springplank.

Gelijke rechten, plichten en arbeidsmarktkansen, één uitvoerder

De WWNV wordt een brede voorziening met zoveel mogelijk gelijke *rechten, plichten én arbeidsmarktkansen* voor mensen met arbeidsvermogen die nu nog gebruikmaken van de verschillende regimes van de Wsw, Wet Wajong en WWB/WIJ.

De uitkeringsvoorwaarden, financiering, ondersteuning en uitvoering van die huidige regelingen worden met de nieuwe wet zoveel mogelijk gelijk getrokken.

Het stelsel wordt daardoor activerender, transparanter en eenvoudiger dan het nu is. De re-integratiebudgetten die nu nog uit verschillende geldstromen bestaan, worden bij elkaar gevoegd om gemeenten in staat te stellen per individu maatwerk te leveren en zo effectief mogelijk hulp en ondersteuning te bieden. Middelen kunnen gericht en efficiënter worden ingezet. Dat maakt het mogelijk om méér te doen met minder middelen.

Het kabinet kiest ervoor om de WWNV te laten uitvoeren door het bestuursniveau dat zo dicht mogelijk bij de burger staat: de gemeente. Dat is een logische keuze. Gemeenten hebben immers al bewezen dat zij mensen heel goed via een activerende benadering aan het werk kunnen helpen.

Uitgangspunten Wet werken naar vermogen

De WWNV kent een aantal uitgangspunten. Die hebben betrekking op het *individuele* belang van mensen die kunnen werken om ook echt te werken, het *maatschappelijk en economisch* belang van werkgevers en het *financiële* belang om de overheidsfinanciën op orde te brengen en de sociale zekerheid ook voor de toekomst te borgen. Dat vertaalt zich concreet in uitgangspunten voor de WWNV zelf, de uitvoering en de hulp aan werkgevers.

Uitgangspunten voor de (mensen in de) nieuwe Wet werken naar vermogen

Mensen met een arbeidsbeperking die straks een beroep doen op de nieuwe wet zullen in eerste instantie beoordeeld worden op hun mogelijkheden om (deels) te werken en de aanpak die erbij past om dat ook te realiseren. Als iemand alleen in een beschutte omgeving werken, dan blijft instroom in de Wsw mogelijk. Voor jonggehandicapten die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn – en dus niet kunnen werken – blijft de Wet Wajong bestaan. Dus:

- Iedereen werkt naar zijn of haar eigen mogelijkheden, bij voorkeur bij een reguliere werkgever. Ondersteuning en/of begeleiding is beschikbaar voor wie dat nodig heeft;
- De gemeente kan voor wie (nog) niet in staat is om volledig zelfstandig het wettelijk minimumloon (WML) te verdienen, het instrument loondispensatie inzetten. Dit betekent voor veel mensen meer kansen op werk;
- Voor de mensen in de WWNV gelden de polisvoorwaarden van de WWB/WIJ.

Uitgangspunten voor de uitvoering

De WWNV wordt uitgevoerd door de gemeenten. Gemeenten worden verantwoordelijk voor de hulp en ondersteuning van mensen met een arbeidsbeperking. Ze krijgen daarbij meer vrijheid om de diverse re-integratiebudgetten naar eigen inzicht te besteden.

- De beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de WWNV ligt bij gemeenten. In ruil voor die financiële verantwoordelijkheid krijgen gemeenten meer beleidsvrijheid;
- Er komt één ongedeelde re-integratiebudget. Door het weghalen van de schotten tussen de verschillende re-integratiebudgetten kunnen gemeenten het beschikbare geld gericht en efficiënter inzetten. Dat vergroot de effectiviteit van de inzet van re-integratiemiddelen;
- Gemeenten zullen zich verantwoorden en informatie verstrekken conform de huidige WWB-systematiek. SZW is in overleg met VNG over de uitwerking en mogelijke verlichting van het informatie- en verantwoordingsarrangement rond werk en inkomen.

- Het kabinet wil gemeenten ondersteunen bij het implementeren van de nieuwe regeling Wwv. Daarbij is onder andere van belang dat de huidige expertise van UWV met betrekking tot het naar werk begeleiden en ondersteunen van jongeren met een arbeidsbeperking behouden blijft en op een zorgvuldige wijze bij de gemeenten wordt ondergebracht.
- Er komt een herstructureringsfaciliteit sociale werkvoorziening. Uitgangspunt van het kabinet is dat mensen ook in de toekomst beschermd kunnen werken. Dit vraagt veranderkracht en innovatief vermogen van gemeenten en hun sw-bedrijven. Vanaf 1998 is een begin gemaakt met deze omslag in denken en doen. Met de nieuwe regeling Werken naar vermogen vraagt het kabinet de gemeenten een verdere stap te maken in het redesign van de sociale werkvoorziening. Om de transitieperiode te overbruggen zal een herstructureringsfaciliteit sw-sector worden gecreëerd.

Uitgangspunten voor hulp aan werkgevers

Gemeenten zullen – net zoals zij gewend zijn in de huidige WWB – ook straks in de Wwv werkgevers actief gaan benaderen. In overleg met gemeenten zal worden gezien hoe de uitvoering zo kan worden ingericht dat werkgevers te maken hebben met eenduidige aanspreekpunten.

- Gemeenten zullen voor dienstverlening aan werkgevers die ook buiten de gemeente actief zijn (bovenlokale werkgevers) dienstverlening ontwikkelen die daarbij aansluit. Hierbij worden bestaande samenwerkingsverbanden betrokken;
- Werkgevers hoeven totdat iemand geheel zelfstandig het wettelijk minimumloon kan verdienen, door toepassing van loondispensatie alleen de geleverde productiviteit te betalen;
- Door regelingen te bundelen worden de mogelijkheden inzichtelijker voor werkgevers;
- Instrumenten moeten eenvoudig en effectief zijn;
- Werkgevers moeten mensen met een arbeidsbeperking simpel en eenvoudig kunnen inpassen in de arbeidsorganisatie. Gemeenten nemen de bureaucratie voor werkgevers bij plaatsingen dan ook zoveel mogelijk uit handen.

Een simpel, transparant en eenvoudig stelsel

Het kabinet zorgt met de Wwv voor één regime voor iedereen *met arbeidsvermogen* die voorheen een beroep zou doen op de Wajong, de Wsw of de WWB/WIJ. Voor mensen die *volledig en duurzaam arbeidsongeschikt* zijn blijft de Wet Wajong bestaan. De rechten en plichten van huidige Wsw'ers blijven ongewijzigd.

Rechten en plichten voor de nieuwe instroom Wwv

Het uitgangspunt van de Wwv is: *werk gaat boven een uitkering*. Mensen zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk alles te doen wat nodig en mogelijk is om in het eigen bestaan te voorzien. Pas als blijkt dat iemand dat zelf niet kan, kan hij of zij aanspraak maken op de overheid voor ondersteuning. Bij een dergelijke activerende aanpak passen uitkeringsvoorwaarden die mensen aanspreken op deze verantwoordelijkheid en hen activeren om alles te doen om aan het werk te komen. En een vorm van inkomensondersteuning die aanvult op de middelen waarover iemand zelf beschikt. Dit betekent dat in beginsel alle middelen van de betrokkene (en de eventuele partner) meegenomen worden bij het vaststellen van de hoogte van de inkomensondersteuning. Mensen die straks de Wwv instromen krijgen dan ook te maken met de uitkeringsvoorwaarden van de huidige WWB, zoals: landelijke bijstandsnormen en gemeentelijke toeslagen, een

partner- en middelentoets, een arbeids- en re-integratieverplichting en aanspraak op ondersteuning.¹

Onze referentie
RUA/RB/2011/6271

Wat gebeurt er met de huidige Wajongers en Wsw'ers?

UWV gaat - zoals in het regeer- en gedoogakkoord is afgesproken - bekijken wie van de *huidige* Wajongers over arbeidsvermogen beschikt en wie niet. De groep Wajongers bestaat op dit moment uit twee groepen, namelijk:

- Wajongers die een uitkering ontvangen op grond van de 'oude' Wajong - die gold *tot* 2010 ('oude' Wajongers);
- Wajongers die een uitkering en/of ondersteuning ontvangen op grond van de 'nieuwe' Wajong, (instroom in 2010, 2011 en 2012).

In het regeer- en gedoogakkoord is vastgelegd dat iemand die helemaal niet kan werken vanaf 1 januari 2014 een uitkering van 75% van het WML houdt, zonder dat getoetst wordt aan het inkomen van de partner of andere middelen (geen partner- en middelentoets). Dat geldt zowel voor 'oude' als 'nieuwe' Wajongers die nooit in staat zijn tot werken.

Voor jonggehandicapten die wel arbeidsmogelijkheden hebben, verandert de uitkeringssituatie wel.

Zij krijgen per 1 januari 2014 een uitkering ter hoogte van 70% WML. Zij zijn immers in staat om met werk een aanvullend inkomen te verdienen. Voor alle Wajongers die voor 2012 zijn ingestroomd, blijft *geen* partner- en middelentoets gelden. Ook niet als zij wel geacht worden te kunnen werken.

In het regeerakkoord was een ingangsdatum van 1 januari 2012 voorzien. Wajongers met arbeidsvermogen die in 2012 instromen in de nieuwe Wajong zullen reeds bij het ontstaan van het recht op uitkering op de hoogte gesteld worden van de tijdelijkheid ervan. Daarmee is deze jaargang te onderscheiden van Wajongers die eerder zijn ingestroomd en dit niet konden voorzien. Personen met arbeidsvermogen die in 2012 in de nieuwe Wajong instromen, zullen daarom met ingang van 1 januari 2014 onder de WWNV gaan vallen.

De huidige systematiek van rechten en plichten in de Wsw, verandert niet voor de groep mensen die op dit moment een Wsw-indicatie heeft. Personen die op of na 15 mei 2011 op de wachtlijst komen te staan worden, als hun indicatie verloopt na 1 januari 2013 en zij dan nog op de wachtlijst staan, bij de periodieke herindicatie ge(her)indiceerd volgens het nieuwe criterium Wsw "beschut werk".

De huidige WWB'ers en WIJ-gerechtigden zullen ook onder het WWNV-regime worden gebracht.

Keuring en indicatiestelling

Om de WWNV te kunnen realiseren, moet de indicatiestelling voor zowel de Wet Wajong als de Wsw worden aangepast. In de nieuwe situatie is de Wsw bijvoorbeeld alleen toegankelijk voor mensen die slechts beschut werk kunnen doen. De nieuwe indicatiestelling zal op een dusdanige wijze plaatsvinden dat de indicaties 'Wajong' en 'Wsw' op elkaar aansluiten. Het kabinet wil hiermee de

---

¹ Ook de wijzigingen in de WWB/WIJ uit het regeer- en gedoogakkoord zullen van toepassing zijn op de nieuwe instroom. Het gaat daarbij onder meer om het afschaffen van de bijstand voor inwonenden, de introductie van de toets op het huishoudinkomen en de aanscherping van de WIJ. Uitgangspunt van de WWB is dat gemeenten in individuele gevallen individueel maatwerk leveren. Bij de uitwerking van de maatregelen zal met dit uitgangspunt rekening worden gehouden voor degenen die mantelzorg verlenen aan hulpbehoevenden.

eenheid in de beoordeling bevorderen. De indicaties worden zo geformuleerd dat het voor alle betrokkenen duidelijk is waarom iemand van een bepaalde regeling gebruik kan maken.

Het UWV zal – net als nu - de indicatie voor de toekomstige Wajong en de toekomstige Wsw uitvoeren. Het kabinet borgt op deze manier de onafhankelijkheid van de keuring en de bestaande expertise voor de doelgroep van de Wet Wajong en Wsw.

Onze referentie
RUA/RB/2011/6271

Mensen werken naar vermogen

Gemeenten helpen mensen op weg naar werk

De mensen die niet zelfstandig de arbeidsmarkt kunnen betreden, kunnen een beroep doen op ondersteuning van de gemeente. De gemeente beslist over de noodzaak, vorm en inhoud hiervan.

Gemeenten hebben toegang tot een breed scala aan instrumenten en voorzieningen om mensen te ondersteunen naar werk, zoals jobcoaching, werkplekaanpassingen, scholing en trajecten. De gemeente heeft de vrijheid om te bepalen of zij een traject zelf uitvoert, bijvoorbeeld via het eigen sw-bedrijf, of dat zij dit uitbesteedt aan een re-integratiebedrijf.

Niet-uitkeringsgerechtigden

Ook mensen met een arbeidsbeperking die geen uitkering hebben, kunnen aanspraak maken op ondersteuning via de WWNV. Zij vallen ook onder de re-integratieverantwoordelijkheid van gemeenten. Het kabinet wil verzekeren dat gemeenten ook deze groep ondersteunt naar werk. Een deel van hen zal dit immers niet op eigen kracht kunnen. Het kabinet is met de VNG overeengekomen dat gemeenten hun beleid voor de WWNV vastleggen in een verordening. De gemeente dient daarbij te zorgen dat de verschillende groepen in vergelijkbare mate aan bod komen, waarbij speciale aandacht zal worden besteed aan mensen met een arbeidshandicap, zoals in het regeer- en gedoogakkoord is afgesproken.

Nieuw instrument: mogelijkheid van loondispensatie

Het kabinet stelt aan gemeenten het instrument loondispensatie ter beschikking om de toegang van mensen tot de arbeidsmarkt te verbeteren. De gemeente kan dit instrument inzetten voor degenen die behoren tot de groep binnen de WWNV die als gevolg van een verstandelijke, lichamelijke en/of psychische beperking, dan wel om andere redenen, niet in staat zijn zelfstandig 100% van het wettelijk minimumloon te verdienen. Loondispensatie houdt in dat de werkgever niet het gangbare loon hoeft te betalen; hij betaalt alleen voor het deel dat de werknemer arbeidsproductief is (de loonwaarde). De overheid vult vervolgens het inkomen van mensen met recht op een WWNV-uitkering via een aanvullende uitkering aan tot maximaal 100% van het WML.

Loondispensatie ook mogelijk voor niet-uitkeringsgerechtigden

Er zijn ook mensen met een arbeidsbeperking die géén recht hebben op een WWNV-uitkering, omdat zij over voldoende middelen beschikken om te voorzien in het bestaan. Een deel van deze groep zal echter ook – als ze aan de slag gaat - vanwege een arbeidsbeperking niet in staat zijn om het WML te verdienen. Het kabinet stelt ook voor deze mensen het instrument loondispensatie open. Zonder dit instrument en verdere ondersteuning kan deze groep de arbeidsmarkt immers niet betreden. Deze mensen kunnen ook aanspraak maken op andere instrumenten als jobcoaching en werkplekaanpassingen. Het kabinet maakt het op deze manier ook voor deze mensen mogelijk om een aanvullend inkomen te verwerven. De gemeente hoeft het inkomen van deze groep niet aan te vullen tot maximaal 100% WML. Het gaat immers om niet-uitkeringsgerechtigden; zij

hebben zelf al voldoende middelen van bestaan. De overheid helpt hen alleen op weg naar werk.

Onze referentie
RUA/RB/2011/6271

Beschut werk

Gemeenten kunnen ook in de toekomst mensen die niet in staat zijn om bij een reguliere werkgever aan de slag te gaan, gebruik laten maken van het instrument 'beschut werk' in de Wsw. Het kabinet vraagt gemeenten om het gemeentelijk beleid voor beschut werk in een verordening vast te leggen, teneinde de afspraak in het regeer- en gedoogakkoord te borgen dat mensen met een indicatie 'beschut werken' toegang tot de Wsw houden.

Het beperken van de Wsw tot 'beschut werken' moet de Wsw terugbrengen tot waar deze wettelijke regeling oorspronkelijk voor was bedoeld: een instrument voor degenen die alleen in een afgeschermd omgeving arbeid kunnen verrichten. Dit betekent dat er op termijn substantieel minder Wsw-plekken nodig zijn. Het kabinet heeft, om de toegankelijkheid van het instrument beschut werk te waarborgen, met gemeenten afgesproken dat zij op termijn gezamenlijk structureel 30.000 plekken voor beschut werk blijven realiseren. Met ingang van 2013 bieden gemeenten jaarlijks een afgesproken aantal plekken voor nieuwe instroom beschut werken aan. Dat aantal is in omvang gelijk aan ongeveer een derde deel van de uitstroom uit de huidige Wsw. Dit houdt in dat gemeenten vanaf 2013 jaarlijks voor elke drie Wsw'ers die bijvoorbeeld door pensionering vertrekken één plek beschut werken aanbiedt voor nieuwe mensen. Het kabinet volgt de ontwikkeling van het aantal plekken voor beschut werk. Het Rijk kan ingrijpen als gemeenten de afgesproken norm niet halen. Mensen kunnen zowel vanuit een gemeentelijke als een UWV-regeling instromen in beschut werken in de Wsw.

Mensen die beschut werk doen, vallen onder een cao. Het vaststellen van de cao is de verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers. Wel zal het Rijk in de bekostiging aan gemeenten de vergoeding per arbeidsplaats voor de nieuwe instroom begrenzen en afstemmen op een inkomen van 100% van het WML. Het staat sociale partners uiteraard vrij een hogere beloning dan 100% van het WML overeen te komen. De meerkosten van een dergelijke cao zijn voor rekening van de werkgever.

Actieve werkgeversbenadering

Het aanpassen van de huidige voorzieningen voor mensen met arbeidsbeperkingen alleen is niet genoeg om van de WWNV een succes te maken. Het hele systeem staat en valt met de bereidheid van werkgevers om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen. Het moet voor werkgevers daarom *aantrekkelijker* en *eenvoudiger* worden om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen. Werkgevers voelen er niet veel voor om met alle afzonderlijke gemeenten zaken te doen. Gemeenten moeten activiteiten als de werkgeversdienstverlening daarom op een effectief schaalniveau uitvoeren. Het succes van de WWNV vereist een actieve werkgeversbenadering én veel banen bij reguliere werkgevers. Gemeenten zullen net als nu bij de WWB moeten zorgen voor die goede werkgeversbenadering. In de praktijk zijn veel gemeenten hier ook al mee bezig.